

Nr 79

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391) m. m.; given Stockholms slott den 18 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om ändring i tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391);

2) förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 24 maj 1928 (nr 124) angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås bl. a. vissa ändringar i tulltaxeförordningen i syfte att möjliggöra införande av ett frivilligt deklarationssystem vid tulltaxering. Vidare förordas en jämkning i bestämmelserna rörande tullfrihet för varuslag som inte tillverkas i landet. Dessutom föreslås en liberalisering av reglerna om tull för varor som reparerats i utlandet. De nya bestämmelserna avses träda i kraft den 1 juli 1966.

Förslag
till
Förordning
om ändring i tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391)

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§, 6 § 2 mom. samt 13 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

3 mom. Det åligger varuhavare eller, i fråga om vara som införes för annans räkning, denne att lämna de uppgifter och förete de handlingar som kunna erfordras för fastställande av normalpriset.

4 mom. Till kontroll å riktigheten av lämnade uppgifter är uppgiftslämnaren skyldig att på anfordran för granskning tillhandahålla generaltullstyrelsen eller av styrelsen för ändamålet bemyndigad tulltjänsteman handelsböcker, affärskorrespondens och övriga för nämnda ändamål erforderliga handlingar, härunder inbegripna handlingar rörande försäljning av den införda varan. Enahanda skyldighet åligger ock annan, som bedriver verksamhet av sådan beskaffenhet att uppgifter av betydelse för värdekontrollen kunna hämtas av anteckningar eller andra handlingar, som föras vid verksamhetens bedrivande.

Granskningen skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den vars handlingar äro föremål för granskning. Hava handelsböcker eller andra handlingar överlämnats för granskning, skola de så snart ske kan återställas.

Den som verkställer granskningen

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Det åligger varuhavare eller, i fråga om vara som införes för annans räkning, denne att lämna de uppgifter och förete de handlingar som fordras för tulltaxeringen.

Till kontroll av de uppgifter som lämnats för tulltaxeringen är uppgiftslämnaren skyldig att på anfordran för granskning tillhandahålla generaltullstyrelsen eller av styrelsen för ändamålet bemyndigad tulltjänsteman handelsböcker, affärskorrespondens och övriga för nämnda ändamål erforderliga handlingar, härunder inbegripna handlingar rörande försäljning av den införda varan. Enahanda skyldighet åligger ock annan, som bedriver verksamhet av sådan beskaffenhet att uppgifter av betydelse för kontrollen kunna hämtas av anteckningar eller andra handlingar, som föras vid verksamhetens bedrivande.

Granskningen skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den vars handlingar äro föremål för granskning. Hava handelsböcker eller andra handlingar överlämnats för granskning, skola de så snart ske kan återställas.

Den som verkställer granskningen

(Nuvarande lydelse)

må taga del av handlingar av betydelse för granskningen utan hinder därav att den, vars handlingar äro föremål för granskning, har att iakttaga tystnad om deras innehåll. Är handlingens innehåll av beskaffenhet som nu sagts eller anser den, vars handlingar skola granskas, att särskilda omständigheter eljest kunna åberopas för att handlingens innehåll ej kommer till annans kännedom, må dock länsstyrelsen i det län, där han är bosatt, på framställning av honom, när synnerliga skäl föranleda det, förordna att handlingen skall undantagas från granskningen. Mot länsstyrelsens beslut må talan ej föras.

5 mom. Underlåter någon att fullgöra vad som åligger honom enligt 3 eller 4 mom. eller med stöd därav meddelade föreskrifter, må generaltullstyrelsen utsätta lämpligt vite ävensom i förekommande fall utdöma försuttet vite. Mot beslut att förelägga vite må talan ej föras.

2 §.

Tull som utgår efter varas vikt skall, där ej i fråga om visst varuslag är annorlunda stadgat, beräknas efter varans nettovikt.

3 §.

1 mom. Tull som utgår i förhållande till varas värde skall beräknas efter varans normalpris, varmed förstås det pris som varan vid tiden för anmälan till förtullning skulle betinga vid försäljning i öppna marknaden mellan av varandra oberoende köpare och säljare.

Normalpriset skall — — — — —

2 mom. Har varan förvärvats genom köp, skall såsom normalpris anses det avtalade priset med de justeringar som erfordras på grund av att köpet avslutats under förutsättningar vilka avvika från vad som sägs i 1 mom.

(Föreslagen lydelse)

må taga del av handlingar av betydelse för granskningen utan hinder därav att den, vars handlingar äro föremål för granskning, har att iakttaga tystnad om deras innehåll. Är handlingens innehåll av beskaffenhet som nu sagts eller anser den, vars handlingar skola granskas, att särskilda omständigheter eljest kunna åberopas för att handlingens innehåll ej kommer till annans kännedom, må dock länsstyrelsen i det län, där han är bosatt, på framställning av honom, när synnerliga skäl föranleda det, förordna att handlingen skall undantagas från granskningen. Mot länsstyrelsens beslut må talan ej föras.

Underlåter någon att fullgöra vad som åligger honom enligt denna paragraf eller med stöd därav meddelade föreskrifter, må generaltullstyrelsen utsätta lämpligt vite ävensom i förekommande fall utdöma försuttet vite. Mot beslut att förelägga vite må talan ej föras.

3 §.

Tull som utgår efter varas vikt skall, där ej i fråga om visst varuslag är annorlunda stadgat, beräknas efter varans nettovikt.

Tull som utgår i förhållande till varas värde skall beräknas efter varans normalpris, varmed förstås det pris som varan vid tiden för anmälan till förtullning skulle betinga vid försäljning i öppna marknaden mellan av varandra oberoende köpare och säljare.

— — — — — andra avgifter.

Har varan förvärvats genom köp, skall såsom normalpris anses det avtalade priset med de justeringar som erfordras på grund av att köpet avslutats under förutsättningar vilka avvika från vad som sägs i andra och tredje styckena.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

6 §.

2 m o m. Svensk eller — — — — — för reparationen.

Efter tillstånd av generaltullstyrelsen och på villkor som styrelsen bestämmer må tull för vara, vilken efter reparation i utlandet införs i utbyte mot svensk eller i Sverige förtullad vara av samma slag, beräknas efter 10 % av ett belopp som svarar mot reparationskostnaden.

13 §.

13 §.

I fråga om varuslag, som icke eller endast i ringa omfattning är föremål för tillverkning inom landet, äger Konungen, där så prövas lämpligt, för en tid av högst två år i sänder förordna, att tull icke skall utgå.

I fråga om varuslag, som icke eller endast i ringa omfattning är föremål för tillverkning inom landet, eller vara av sådant slag äger Konungen, där så prövas lämpligt, förordna, att tull icke skall utgå. Förordnandet skall såvitt avser varuslag avse en tid av högst två år i sänder.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966.

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 24 maj 1928 (nr 124) angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ förordningen den 24 maj 1928 angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Har i — — — — — tulltaxeringen avslutats.

Utrönes felet — — — — — nämnda tid.

Har godset — — — — — högre avgiftsbelopp.

Har varuhavaren infört godset för annan, här i riket bosatt persons räkning och har felet föranletts av uppgift, som denne direkt eller genom befullmäktigat ombud lämnat tull-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

verket, skall vad ovan sagts om varuhavare i stället avse den, för vars räkning införseln ägt rum.

3 §.

Har av ----- bort erläggas.

Har felet ----- nämnda tid.

Avser felet avgift för gods, som av varuhavare införts för annan, här i riket bosatt persons räkning och har felet föranletts av uppgift, som denne direkt eller genom befullmäktigat ombud lämnat tullverket, skall vad ovan sagts om den, som skolat gälda avgiften, i stället avse den, för vars räkning införseln ägt rum.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 18
mars 1966.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *vissa ändringar i tulltaxeförordningen, m. m.*, och anför.

Inledning

I skrivelse den 17 januari 1964 framlade *generaltullstyrelsen* förslag om införande av ett särskilt deklarationsförfarande vid tulltaxering m. m. Över framställningen har, efter remiss, *yttranden* avgetts av riksåklagarämbetet, statskontoret, mynt- och justeringsverket, statistiska centralbyrån, riksrevisionsverket, kontrollstyrelsen, riksskattenämnden, poststyrelsen, järnvägsstyrelsen, luftfartsstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, Kooperativa förbundet, Svensk industriförening, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska handelsagenters förening, Svenska lasttrafikbilägareförbundet, Svenska stadsförbundet, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges redareförening, Sveriges speditörförbund, Landsorganisationen i Sverige, Statstjänstemännens riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation.

I skrivelse den 14 februari 1966 har generaltullstyrelsen avgett förnyat utlåtande i ärendet. Till skrivelsen har fogats ett från tullagstiftningskommittén inhämtat yttrande.

Vidare har *Sveriges mekanförbund* i en framställning den 19 maj 1965 hemställt om ändring av 13 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391). Över framställningen har *yttranden* avgetts av generaltullstyrelsen och kommerskollegium.

Slutligen vill jag i anledning av en framställning från *Aktiebolaget Scania-Vabis* anmäla fråga om ändring av bestämmelserna i 6 § 2 mom. tull-

taxeförordningen rörande beräkningen av tull för varor som undergått reparation i utlandet. Häröver har *yttranden* avgetts av generaltullstyrelsen, riksskattenämnden och kommerskollegium.

Deklaration vid tulltaxering

Gällande ordning

Tulltaxeringen utgör ett led i förtullningen av varor som införs till riket. Genom tulltaxeringen fastställs dels till vilket tulltaxenummer en vara skall hänföras dels det värde eller den vikt som skall ligga till grund för fastställandet av tullen.

Enligt nu gällande bestämmelser (145 § tullstadgan den 7 oktober 1927, nr 391) skall tulltaxeringen utföras med ledning av vad som utröns vid undersökning av varorna. Beräkningen av varornas värde sker dock med utgångspunkt från de uppgifter som varuhavaren (dvs. den som har förfoganderätten till varorna) eller importören, dvs. den för vars räkning införseln äger rum, är skyldig att förebringa (3 § tulltaxeförordningen).

Tulltaxeringen skall sålunda i princip verkställas på grundval av de uppgifter tulltjänstemännen inhämtar vid undersökningen av varorna. Förfarandet tillämpades tidigare så att allt importgods regelmässigt undersöktes. Den ständigt växande importen i förening med trafikanternas krav på snabb behandling av importgodset gör det emellertid svårt att strikt tillämpa en så omständlig och tidskrävande procedur. Inom ramen för gällande bestämmelser tillämpas därför numera, om tillräcklig säkerhet i tulltaxeringen erhålls, mer och mer en förenklad tullprocedur. Denna innebär att tulltaxeringen i viss utsträckning grundas på uppgifter i fakturor och andra handlingar som ger upplysning om varorna.

Varor som förtullas utlämnas inte från tullverket förrän tull, införselavgift och eventuella anståndspenningar betalats eller deponerats eller också betryggande säkerhet ställts för det belopp som skall erläggas. Varuhavaren skall utan anfordran inbetala tull och annan införselavgift samt utan anmaning ombesörja att inkomna varor hämtas hos tullverket. Avhämtningen får i princip inte uppskjutas längre än 30 dagar efter det att varorna införts. Omhändertags inte varorna, skall de regelmässigt så snart ske kan försälgas på tullauktion. Nu nämnda föreskrifter om betalning, utlämning, anstånd och försäljning samt övriga bestämmelser av förevärande slag är intagna i 152—169 §§ tullstadgan.

Som redan nämnts är varuhavare eller importör skyldig att för värdeberäkningen vid tulltaxeringen förete fakturor och andra handlingar. Till kontroll av riktigheten av uppgifterna är den som lämnat uppgiften skyldig att på anfordran för granskning tillhandahålla generaltullstyrelsen

eller av styrelsen bemyndigad tulltjänsteman handelsböcker, affärskorrespondens och övriga för ändamålet erforderliga handlingar — även handlingar rörande försäljning av den införda varan. Samma skyldighet föreligger också för var och en som bedriver sådan verksamhet att uppgifter för värdekontrollen kan hämtas av anteckningar eller andra handlingar som förs i hans verksamhet. Den som underlåter att fullgöra skyldighet att förete bokföringshandlingar kan av generallullstyrelsen vid vite föreläggas att fullgöra skyldigheten. Försuttet vite utdöms av styrelsen.

Har på grund av oriktig tillämpning av tulltaxan tullbelagt gods utlämnats tullfritt eller mot för låg tull, är varuhavaren skyldig att — om krav riktas mot honom inom 60 dagar från det tulltaxeringen avslutats — till tullverket inbetala det felande tullbeloppet jämte vad som i övrigt undanhållits tullverket (1 § förordningen den 24 maj 1928, nr 124, angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket). Även om 60 dagar förflutit från tulltaxeringen har varuhavaren betalningsskyldighet om felet upptäcks vid prövning av besvär eller om den oriktiga tulltaxeringen föranletts av att varuhavaren eller hans ombud förfarit brottsligt eller eljest inte varit i god tro. Har av annan anledning än oriktig tillämpning av tulltaxan tull, annan införselavgift, anståndspenningar eller annan statsverket tillkommande avgift inte uttagits eller uttagits med för lågt belopp, skall avgiften erläggas, om krav härom framförs inom två år från det avgiften bort erläggas (3 §). Är felet föranlett av att vederbörande förfarit brottsligt eller eljest inte varit i god tro, föreligger betalningsskyldighet även om krav inte anställts inom föreskriven tid. Har tull eller annan avgift uttagits med för högt belopp föreligger skyldighet för tullverket att återbetala sålunda för högt uttagen tull eller avgift (2 och 4 §§).

Förorsakar någon genom vilseledande uppgifter i samband med tullbehandling av gods att tull eller annan avgift undandras statsverket, kan han dömas till straff enligt lagen den 30 juni 1960 (nr 418) om straff för varusmuggling.

Förslagen och remissyttrandena

I sin skrivelse den 14 februari 1966 hemställer *generallullstyrelsen* i anslutning till sitt tidigare förslag om införande av ett obligatoriskt deklarationssystem bl. a. att ett fakultativt deklarationsförfarande vid tulltaxering skall införas. I samband härmed önskar styrelsen också få rätt till utvidgad bokföringskontroll hos varuhavare m. fl. Vidare föreslår styrelsen att förordningen angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket ändras så att den betalningsskyldighet som f. n. åvilar varuhavare överflyttas till den verkliga importören i de fall, då felet i en tulltaxering föranletts av uppgift som importören lämnat tullverket direkt eller genom varuhavaren såsom hans befullmäktigade ombud. Dessutom föreslås ändringar i lagen om straff för varusmuggling innebärande bl. a. att av grov oaktsamhet föranlett vilseledande som upptäcks i samband med

tullbehandling eller eljest innan vara utlämnas från tullverket skall kriminaliseras. De nu angivna frågorna behandlas i del följande var för sig, varvid redogörelse lämnas för såväl generaltullstyrelsens som remissinstansernas uttalanden.

När det gäller *deklarationsförfarandet* innebär som redan nämnts 1964 års förslag i princip att en ovillkorlig deklarationsplikt införs. Enligt detta förslag om obligatoriskt deklarationsförfarande, som grundas på en undersökning av en arbetsgrupp inom statskontoret, skall samtliga uppgifter som krävs för tulltaxering, såsom uppgift om tulltaxenummer, statistiskt nummer, tullsats, tullpliktig kvantitet eller tullpliktigt värde samt upplupen tull eller annan avgift, under straffansvar lämnas till tullverket av varuhavaren i varuanmälan eller, om importen sker för annans räkning, av denne. Tulltjänstemännen granskar sedan dessa uppgifter och grundar tulltaxeringen enbart på dem såvida de inte anser att en stickprovskontroll eller — av särskilda skäl — särskild kontroll av inkomna varor bör göras. All import omfattas dock inte av förslaget. Sålunda undantas bl. a. privatimport och av postverket förtullade försändelser under visst värde. För att göra kontrollen effektivare bör enligt förslaget tullverkets efterkontroll utvidgas till att avse tulltaxeringen i dess helhet och sålunda inte som f. n. är fallet omfatta enbart uppgifter om varornas värde.

Generaltullstyrelsen påpekar i sin motivering till förslaget att den ökade importen och trafikanternas stigande krav på snabb tullbehandling gjort det svårt att strikt tillämpa bestämmelsen om godsundersökning vid varje importtillfälle. Utvecklingen efter kriget har, framhåller styrelsen, i överensstämmelse med en allmän strävan att förenkla tullproceduren därför gått därhän att tulltaxeringen i allt högre grad baseras på fakturor och andra handlingar. Detta förfarande som populärt benämns avancerad tulltaxering har möjliggjort en snabbare expediering av importen och har f. ö. varit en nödvändig förutsättning för att utan en avsevärd personalökning bemästra den starkt ökade trafiken.

Det nuvarande systemet med avancerad tulltaxering anses dock förenat med sådana nackdelar att generaltullstyrelsen ifrågasätter om inte åtgärder bör övervägas för att åstadkomma större säkerhet i tulltaxeringen. Återgång till ett system med obligatorisk godsundersökning kan dock styrelsen inte förorda. Däremot torde ett genomfört deklarationssystem enligt styrelsens mening innebära stora fördelar. Styrelsen anför.

Tyvär är det ofrånkomligt att antalet felaktiga tulltaxeringar — genom att systemet med avancerad tulltaxering tillämpats — ökat, vilket innebär att säkerheten i tulltaxeringen blivit lidande. Att rätta felaktigheter kräver avsevärt arbete, inte minst för trafikanternas del. Vidare får man räkna med att rättelse sker ganska ensidigt, eftersom varuhavaren icke har någon skyldighet att anmäla om det gjorts fel till hans fördel. Tullverkets möjligheter att i efterhand upptäcka felaktigheter är relativt begränsade. Följden har blivit ökade risker för en inte minst ur näringslivets synpunkt beklaglig olikformighet i tullbeskattningen. Åtgärder torde därför med hänsyn till såväl

tullverkets som näringslivets intresse böra övervägas för åstadkommande av större säkerhet i tulltaxeringen.

Återgång till den mera strikta tillämpning av officialsystemet, som närmast förutsättes i tullstadgan, skulle självfallet medföra olägenheter för trafiken, bl. a. genom ökning av genomloppstiden för godset och ökade kostnader för varuhanteringen, och bör därför inte komma i fråga, om man kan komma till rätta med problemet genom andra åtgärder. Tvärtom bör man tillvarataga de möjligheter som kunna finnas att ytterligare påskynda och förenkla proceduren. För tullverkets del skulle en återgång till den tidigare tulltaxeringsmetoden kräva en avsevärd förstärkning av den i tulltaxeringstjänst sysselsatta personalen. I nuvarande arbetsmarknadssituation skulle en sådan förstärkning möta svårigheter. Härtill kommer att en mera omfattande europeisk integration å ena sidan får antas på längre sikt medföra en betydande minskning av behovet av personal för ifrågavarande arbetsuppgifter men å andra sidan under en övergångstid ställa ökade krav på sådan personal. I betraktande av möjligheten av en sådan utveckling skulle det vara mindre lämpligt att nu söka genomföra en ökad personalrekrytering, men däremot synnerligen önskvärt med en ytterligare förenkling av arbetsproceduren för att lättare kunna bemästra övergångstidens svårigheter med befintlig personal.

I det läge som sålunda föreligger är det enligt styrelsen naturligt att uppmärksamheten riktats på det i flertalet västeuropeiska länder tillämpade systemet med tulltaxering baserad i första hand på uppgifter av importören. Styrelsen fortsätter.

Detta system innebär att importören själv uppger de importerade varornas tulltaxenummer, kvantitet och värde. Tulltjänstemannen har till uppgift att granska de avgivna uppgifterna med ledning av faktura och andra handlingar samt göra erforderlig stickprovskontroll. Huvudtanken bakom detta system är att man vill utnyttja den kännedom importören har om sina varor samt ålägga även honom ansvar för tulltaxeringen.

Införandet av ett deklarationssystem innebär en väsentlig omläggning av tulltaxeringsförfarandet, som kan medföra många problem av såväl principiell som praktisk art, framhåller generaltullstyrelsen. Att deklarationssystemet är mindre omständligt och tidsödande än ett strikt tillämpat gods-kontrollsystem är det emellertid enligt styrelsen ingen tvekan om. När det gäller kraven på säkerhet i tulltaxeringen anser styrelsen att deklarationssystemet är fullt tillfredsställande såväl för statsverket som för näringslivet.

Några tvivel beträffande importörernas förmåga att lämna erforderliga uppgifter för tulltaxeringen behöver enligt styrelsen knappast hysas och den övervägande delen av importvarorna är relativt lätt att klassificera, framhåller styrelsen. Vidare rör sig varje importör i regel inom ett begränsat varuområde, där han ganska lätt kan sätta sig in i även mera komplicerade tulltaxeringsfrågor. Av betydelse vid bedömningen av frågan om importörernas förmåga att lämna korrekta uppgifter är även att det oftast är fråga om upprepad import av samma varuslag. Styrelsen anför.

Klassificeringen kan ibland vara ett intrikat problem som fordrar ingående varuundersökning såväl som studium av författningar och prejudikat, men har den en gång avgjorts på auktoritativ nivå, känner importören till detta och kan begagna sig därav vid kommande införseltillfällen. Givetvis finns det importörer som täcker en större del av varuområdet och som ofta importerar nya varuslag. För dessa ställer sig saken svårare. Erfarenheten har emellertid visat att sådana importörer ofta är väl insatta i tulltaxeringsfrågor. Förutsättas måste vidare en effektiv informationstjänst i vad gäller lämnande av såväl officiella upplysningar av generallullstyrelsen som underhandsbesked av lokala tullmyndigheter. I allmänhet bör det sålunda vara möjligt för importören att utan större svårighet deklarera sina varor. Styrelsen har därför kommit till den uppfattningen att det inte med hänsyn till importörens förmåga i nämnda hänseende kan anses föreligga något hinder för övergång till ett deklarationssystem. Denna uppfattning stöds av den omständigheten att systemet tillämpas i många andra länder.

I jämförelse med den avancerade tulltaxering som i vissa fall tillämpas är deklarationssystemets fördelar i fråga om enkelhet och snabbhet visserligen inte lika påtagliga anser generallullstyrelsen. I stort sett bör emellertid den ytterligare minskning av godsundersökningen, som deklarationssystemet kan möjliggöra, medverka till att tullbehandlingen blir ännu enklare och snabbare, även om det enligt styrelsen givetvis kan förekomma fall, då den avancerade tulltaxeringen medfört så enkel och snabb expediering att en ytterligare förbättring inte är möjlig.

Av särskild betydelse är emellertid att deklarationssystemet, genom att man utnyttjar importörens kunskaper om godset och genom att man ålägger importören ansvar för av honom lämnade uppgifter, från säkerhetssynpunkt får anses ha ett klart försteg framför den avancerade tulltaxeringen, vilken inte kan anses tillfredsställande i sådant hänseende, framhåller styrelsen. Styrelsen fortsätter.

Deklarationssystemet torde även innebära större flexibilitet i tullbehandlingen genom möjligheten att anpassa omfattningen av stickprovskontrollen efter trafikintensitet och personaltillgång. Vidare kan man räkna med att den enklare godshanteringen vid detta system medför ett minskat behov av tulltaxeringslokaler. I betraktande av vad sålunda anförs har styrelsen funnit att deklarationssystemet allmänt sett har avsevärda fördelar framför det nu tillämpade förfarandet.

Fördelarna med deklarationssystemet är ur importörernas synpunkt att väga mot en viss ökning av deras arbete med förtullningen. Förutom besväret att hålla reda på varornas klassificering enligt tulltaxan rör det sig här främst om uträknandet av varornas tullvärden. Detta kan bli ett ganska omfattande arbete, när det är fråga om flera varuslag i samma sändning. Fler-talet varusändningar har dock ensartat innehåll. Arbetet kan vidare underlättas genom ändrade bestämmelser för värdeberäkningen, exempelvis rörande fördelningen av gemensamma kostnader på olika varuslag. Många importörer torde för övrigt även vid nuvarande system i kontrollsyfte utföra åtskilligt av det arbete varom nu är fråga.

Enligt styrelsens uppfattning måste den ökning av arbetet, som en övergång till deklarationssystemet i vissa hänseenden medför för importörerna,

som helhet uppvägas av fördelar i andra hänseenden. Främst erhålls snabbara åtkomst av godset, enklare godshantering och minskad risk för skada på godset i samband med tulltaxeringen. Vid utarbetande av 1964 års förslag har generallullstyrelsen även övervägt möjligheten av att göra deklara-tionsförfarandet fakultativt men funnit att ett obligatoriskt system varit att föredra.

Generallullstyrelsens motiv i framställningen den 14 februari i år för att nu införa ett fakultativt deklARATIONSSYSTEM redovisas i det följande efter remissutlåtandena över förslaget om det obligatoriska systemet.

Generallullstyrelsens ursprungliga förslag av år 1964 fick vid r e m i s s - b e h a n d l i n g e n stöd i åtskilliga yttranden, bl. a. i yttrandena från statskontoret, riksrevisionsverket och kontrollstyrelsen. Flertalet remissinstanser, bland dem de av näringslivets intresseorganisationer som närmare yttrat sig i huvudfrågan, avstyrkte emellertid mer eller mindre klart. Åtskilliga bland de sistnämnda remissinstanserna förordade dock att ett fakultativt deklARATIONSSYSTEM skulle införas.

Kommerskollegium anser det för sin del tveksamt huruvida ett obligatoriskt deklARATIONSSYSTEM kan vara ägnat att säkerställa en riktig och likformig tullbehandling. Importörernas varukännedom torde, framhålls det, i allt väsentligt vara inriktad på varornas tekniska eller kommersiella kvaliteter, mindre på de egenskaper som är avgörande från tullsynpunkt. Inom åtskilliga varuområden torde enligt kollegiet krävas ingående specialkunskaper för en riktig tolkning av tulltaxan. På sådana områden torde inte oväsentliga risker för felbedömningar från importörernas sida föreligga. I alla händelser torde, anser kollegiet, en deklARATIONSPLIKT ofta medföra ett avsevärt merarbete för åtskilliga importörer och i många fall ställa företagen inför nödvändigheten att anställa eller anlita specialutbildad personal med åtföljande ökade kostnader.

Det anförda hindrar emellertid inte, anför kollegiet, att många importörer otvivelaktigt rör sig inom ett begränsat varuområde med återkommande varuslag som gör att de sannolikt kan relativt lätt tillägna sig erforderliga tulltaxeringskunskaper. I sådana fall får importörernas medverkan genom upprättande av deklARATIONER antas bidra till säkerheten.

Beträffande det obligatoriska deklARATIONSSYSTEMET sett från samhällsekonomisk synpunkt anför kollegiet.

Visst försök till beräkning av de statsfinansiella besparingar som kan er-nås genom ett deklARATIONSFÖRFARANDE i jämförelse med nuvarande system har gjorts i framställningen. Sålunda har enligt beräkningar av statskontoret besparingen av tulltaxeringspersonal uppskattats till omkring 10 %. En viss rationaliseringsvinst för statsverkets vidkommande beräknas sålunda kunna uppnås. Generallullstyrelsen ger i sin framställning dock inga närmare kommentarer till dessa beräkningar.

Mot den eventuella statsfinansiella vinsten bör emellertid ställas de ökade kostnaderna för näringslivet. Tullstyrelsen uttalar för sin del den uppfatt-

ningen att näringslivets ökade arbete och kostnader i stort sett kan beräknas uppvägas av fördelar i andra hänseenden, främst snabbare åtkomst av godset, men även enklare hantering och minskade risker för skador. Från vissa handelskammars sida ifrågasättes emellertid starkt huruvida någon tidsvinst kan uppnås, beräknad från godsets ankomst, med hänsyn till importörers eller speditörers ökade arbete med godset. Mycket tyder på, menar man, att en omläggning totalt sett skulle medföra en ökning av de totala kostnaderna för tullbehandlingen. I avsaknad av en mera ingående erfarenhet torde en totalvägning ur kostnadssynpunkt enligt kollegiets mening bli mycket osäker. Att den nuvarande ordningen centralt utnyttjar speciellt utbildad personal synes emellertid få tillmätas väsentlig betydelse när det gäller att bedöma effektiviteten hos de olika systemen. Det är därför tveksamt om någon mera väsentlig vinning kan ernås genom övergång till ett deklarations-system.

Kollegiet framhåller att åtskilliga företag utan tvekan torde ha förutsättningar för och även vara betjänta av ett deklarationssystem. Kollegiet anser därför att det skulle vara av värde om möjligheter kunde öppnas för sådana importörer att frivilligt påta sig ifrågavarande uppgifter och ansvar. Om ett frivilligt deklarationsförfarande införs förutsätter kollegiet emellertid att ett registreringsystem måste komma till användning. Ett frivilligt deklarationsförfarande synes enligt kollegiet kunna erbjuda tillfredsställande garantier ur säkerhetssynpunkt och skulle också möjliggöra för företagen att individuellt överväga för- och nackdelar, varigenom risken för en påtaglig merbelastning eller annan försämring i enskilda fall skulle kunna undvikas. Samtidigt som tullverkets arbete med tulltaxeringen skulle underlättas, skulle erfarenheter vinnas för såväl myndigheter som näringsliv. En säkrare grundval för bedömning av deklarationsförfarandets verkningar i praktiken skulle härigenom också vinnas.

När det gäller önskemålet att få till stånd en snabb tullbehandling har vissa av näringslivets intresseorganisationer anfört att det nuvarande förfarandet från denna synpunkt är tillfredsställande och att några egentliga fördelar med en övergång till ett deklarationsförfarande inte vinnas.

Beträffande säkerheten vid tulltaxeringen anför *Sveriges industriförbund*, *Sveriges allmänna exportförening* och *Sveriges grossistförbund* att enligt deras erfarenhet säkerheten i stort sett är tillfredsställande vid nuvarande system. Organisationerna anför.

Klagomål antydande bristande likformighet i tullbeskattningen har endast i sällsynta fall framförts till organisationerna. Det är att beklaga, att tullstyrelsen på denna väsentliga punkt inte förebragt någon utredning rörande omfattningen och arten av de uppgivna felaktigheterna. Det förefaller organisationerna för övrigt mindre sannolikt att — därest redan nu ett större antal feltulltaxeringar eventuellt skulle förekomma — någon väsentlig förbättring i detta avseende skulle kunna ske vid en överflyttning av tulltaxeringsarbetet till importörerna.

Organisationerna anser vidare att det inte är rationellt och att det är totalt sett mera kostnadskrävande att flytta över tulltaxeringsarbetet från

en mindre grupp specialister till ett mycket stort antal lekmän. De på detta sätt till näringslivet överflyttade kostnaderna måste medföra prishöjningar, vilka sannolikt i första hand kommer att tas ut på importvarorna. Enligt organisationernas mening bör kostnaderna för tulltaxeringssystemet hållas på lägsta möjliga nivå från samhällsekonomisk synpunkt. All sannolikhet talar för att så blir fallet, om de även i fortsättningen åvilar det allmänna. Det anförda utesluter enligt organisationerna emellertid inte, att det i vissa fall kan föreligga särskilda omständigheter som kan göra det ändamålsenligt att låta importörerna själva deklarerera sitt gods. Men antalet fall, där detta är fördelaktigt från allmänna synpunkter, torde vara mycket begränsat och bör därför inte kunna motivera införandet av ett generellt, obligatoriskt system.

När det gäller möjligheten för importörerna att överta ansvaret för att rätta uppgifter läggs till grund för tulltaxeringen delar organisationerna inte helt generelltullstyrelsens uppfattning. De anför.

Behovet av speciella kunskaper i tulltaxeringsfrågor hos importörerna har starkt bagatelliserats. Det förekommer visserligen att importörer har ett ensartat och ur alla synpunkter lättulltaxerat gods. Tulltaxeringen bereder dock mycket ofta svårigheter, där mer djupgående kunskaper krävs. Detta kan gälla såväl varuklassificering enligt tulltaxan som fastställande av tullvärde men också tillämpningen av EFTA-reglerna och de olika skatte- och avgiftsförfattningar, som kan aktualiseras vid import. Det mycket omfattande författningsmaterial, som här kommer i fråga och för vars riktiga tillämpning tullverkets tjänstemän har en grundlig utbildning, är ofta synnerligen svårtillgängligt för lekmannen. En särskild svårighet, som skulle göra sig gällande vid en överflyttning av arbetet till importörerna, är vidare att de kunskaper, som krävs för avgivande av en fullständig deklaration, hos dessa ofta är fördelade på ett flertal händer.

Generelltullstyrelsen framhåller, att importören bl. a. genom sin varukännedom bör kunna bidra till en ökad säkerhet i tulltaxeringen. Givetvis känner importören bättre och tidigare än någon annan till handelsbenämning, inköpspris etc. på sina importvaror. Dessa uppgifter utgör emellertid endast grundmaterial för tulltaxeringen. De rent tulltekniska kunskaper, som krävs för att på grundval härav snabbt och säkert fastställa rätt statistiskt nummer, tullvärde etc., torde i allmänhet icke förefinnas hos importören. Kommersiellt betydelsefulla egenskaper hos varan har nämligen ofta inte någon betydelse för tulltaxeringen, medan tulltekniska klassificeringsgrunder sällan är av betydelse för varans handelsegenskaper.

Organisationerna ifrågasätter för sin del om ett frivilligt system i verkligheten skulle innebära några mer påtagliga olägenheter för tullverket. Även om flertalet företag finner ett obligatoriskt deklarationssystem enbart vara en belastning, är det enligt organisationerna uppenbart, att skyldigheten att deklarerera knappast skulle medföra någon svårighet för importörer av ett fåtal varuslag med ständigt återkommande sändningar av gods som är lätt att tulltaxera. Större importörer har också sådan organisation och personal, att deklarationer lätt kan upprättas. Tulltaxering på grundval av deklarationer skulle också innebära vissa fördelar för dessa företag.

Med hänsyn till vad sålunda anförts bör enligt organisationernas mening möjligheter finnas för vederbörande importörer att själva deklarerera sina varor, utan att för den skull någon generell deklarationsplikt behöver aktualiseras. De importörer, som önskar begagna sig av ett deklarationssystem, bör enligt organisationerna registreras hos vederbörande lokala tullmyndighet. Tullverket torde vidare enligt organisationerna givetvis i eget inresse anordna förtullningen så, att den som frivilligt deklarerar tillförsäkras en snabb åtkomst av godset. Där så befinns ändamålsenligt, bör deklarationer även kunna avlämnas periodvis, t. ex. månatligen.

Organisationerna gör i sina remissyttranden följande sammanfattning av de fördelar som är förenade med ett frivilligt deklarationssystem.

1. Man bör kunna räkna med ökad säkerhet i tulltaxeringen, eftersom endast importörer, som behärskar tulltaxeringen av sitt sortiment, kan förmodas åta sig att själva deklarerera.

2. Med möjlighet till frivilligt deklarationsförfarande bör tullens arbete minska, vilket kan förmodas bli fallet särskilt på vissa orter.

3. Såväl myndigheterna som importörerna får möjligheter att bedöma ett deklarationsförfarande i praktiken, utan att man behöver vidta några genomgripande förändringar.

4. Vid ett frivilligt system behöver importörerna icke åta sig merarbete och merkostnader utan att i respektive fall vara övertygade om att fördelar står att vinna. Ett obligatoriskt deklarationsförfarande medför däremot att importören på det ena eller andra sättet tvingas köpa utomstående specialisters tjänster.

Efter att ha tagit del av remissyttrandena har *generaltullstyrelsen* i sin framställning den 14 februari i år anført att styrelsen inte blivit övertygad av de argument som vid remissbehandlingen anförts mot ett obligatoriskt system, men styrelsen vill dock med hänsyn bl. a. till att utredning rörande tullagstiftningen numera pågår inom tullagstiftningskommittén inte påyrka genomförande av ett obligatorium. Enligt styrelsens uppfattning är det dock av stor betydelse, inte minst för arbetet inom kommittén, att ett deklarationssystem blir prövat i praktiken även i vårt land. Trots att ett fakultativt deklarationssystem såsom tidigare framhållits av styrelsen är förenat med olägenheter från arbetsorganisatorisk synpunkt är styrelsen därför beredd att försöksvis tillämpa ett sådant förfarande.

Tullagstiftningskommittén — som består av sakkunniga från såväl näringslivet som statsförvaltningen — anser i likhet med generaltullstyrelsen att det skulle vara av stort värde om deklarationssystemet kunde prövas i praktiken. Utfallet av en försöksverksamhet på detta område skulle kunna ge kommittén erfarenheter av stor betydelse för det fortsatta utredningsarbetet. Kommittén tillstyrker därför, att åtgärder vidtas för att under en försökstid möjliggöra tillämpning av deklarationssystemet vid sidan av nu gängse förfarande.

Generaltullstyrelsens förslag beträffande bokföringsgranskning innebär i huvudsak att nuvarande skyldighet för varuhavaren att underkasta sig sådan granskning utsträcks till att avse alla vid tulltaxeringen lämnade uppgifter. En sådan ändring är enligt styrelsen en förutsättning för att ett deklarationssystem skall kunna införas. Då tulltaxeringen även enligt nuvarande system i stor utsträckning baseras på uppgifter i fakturor och andra handlingar får ändringen emellertid enligt styrelsen anses påkallad oavsett införandet av ett deklarationssystem. Erinringar mot förslaget har inte framförts vid remissbehandlingen.

Ändringarna i förordningen angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning vid tullverket innebär att i de fall, då betalningsskyldigheten åvilar varuhavaren, skyldigheten i regel överflyttas från varuhavaren till den verkliga importören om den oriktiga beräkningen föranletts av uppgift som denne lämnat tullverket direkt eller via varuhavaren.

Generaltullstyrelsen framhåller att gällande regler för anställandet av krav vid för låg debitering kan leda till mindre tillfredsställande konsekvenser då varuhavaren — t. ex. en speditiofsfirma — är endast ombud för den verkliga importören och varuhavaren inte kan få ut det efterdebiterade beloppet av importören. I fråga om skatter och införselavgifter åligger betalningsskyldigheten i allmänhet den för vars räkning införseln sker, påpekar styrelsen. Man kan därför överväga att införa en liknande bestämmelse även beträffande tullen. Emellertid skulle då erfordras en mera omfattande utredning än som lämpligen kan företas i detta sammanhang. Styrelsen är därför inte beredd att nu föreslå en generell överflyttning av betalningsskyldigheten i fall av för låg debitering. Vid ett deklarationsförfarande kommer emellertid tulltaxeringen att i väsentlig mån direkt baseras på uppgifter som lämnas tullverket av importören direkt eller via varuhavaren och för vilka varuhavaren inte har något ansvar. I den mån feldebiteringen beror på sådana uppgifter bör enligt styrelsens uppfattning betalningsskyldigheten om den eljest åvilar varuhavaren i princip överflyttas från denne till importören. Enligt styrelsens mening talar dock övervägande skäl för att betalningsskyldigheten vid för låg debitering fortfarande bör åvila varuhavaren i fall då den för vars räkning varan införs är bosatt utom riket.

Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna exportförening och Sveriges grossistförbund anser, att det i och för sig torde kunna anses rimligt att betalningsskyldigheten åläggs importören och inte varuhavaren, då importören själv lämnat uppgifter till tullverket t. ex. i en tulldeklaration. Där emot anses förhållandena mera svårbedömda i fall då varuhavaren på ett mer aktivt sätt tagit del i upprättandet av en tulldeklaration. Att som nu är fallet ålägga varuhavaren betalningsskyldighet då felaktigheten beror

på importörens uppgifter kan enligt organisationerna inte anses fullt tillfredsställande. Importören kan dock med större säkerhet utgå från att hans uppgifter används riktigt om varuhavarens ansvar kvarstår. Organisationerna framhåller också att det i allmänhet torde uppstå betydande svårigheter att fastställa i vad mån importören själv svarat för de av fullmaktshavare lämnade uppgifterna. Vidare ifrågasätts om inte den som gentemot tullverket svarar för erläggande av tullen vid importtillfället också principiellt bör svara för eventuella kompletterande betalningar. Organisationerna är därför inte beredda att nu ta slutlig ställning i frågan utan föreslår att den görs till föremål för ytterligare överväganden.

Sveriges speditörförbund har i sitt remissyttrande uttalat att styrelsens förslag är välmotiverat och bör genomföras med det snaraste utan sammankoppling med frågan om ett deklarationssystem. Förbundet riktar emellertid invändningar mot de inskränkningar i denna överflyttning, som skulle gälla enligt förslaget, särskilt om sådan överflyttning skulle ske endast då importören är bosatt här i riket.

I anledning av remissbehandlingen framhåller *generaltullstyrelsen* att den av Sveriges industriförbund m. fl. organisationer framförda synpunkten att betalningsskyldighetens kvarblivande hos varuhavaren (i regel ett speditörsföretag) skulle ge större säkerhet för att uppgifter som lämnas av importören till varuhavaren används på ett riktigt sätt inte kan motivera ett bibehållande av nuvarande regler. Styrelsen framhåller vidare att det här är fråga endast om betalningsansvar och inte om eventuellt straffansvar för den händelse någon gjort sig skyldig till brott mot exempelvis varusmuggningslagen.

Generaltullstyrelsen anser att behovet av den föreslagna ändringen inte kan sägas vara lika stort vid ett fakultativt som vid obligatoriskt deklarationsförfarande, eftersom det kommer att bli beroende på varuhavarens eget avgörande, om han vill begagna sig av tulltaxering på basis av deklaration. Gör han inte detta är han i fråga om betalningsansvar i samma läge som f. n. Detta kan, framhåller styrelsen vidare, anföras som skäl för att låta ändringen anstå till den mera omfattande översyn av ifrågasvarande lagstiftning som torde komma att ske inom tullagstiftningskommittén. Ändringen är emellertid enligt styrelsens uppfattning så starkt motiverad, oavsett vilket system som tillämpas vid tulltaxeringen, att övervägande skäl tala för att den genomförs utan avvaktan på resultatet av kommitténs arbete. Däremot torde ändringen inte utan att föregripa kommitténs utredningar kunna ges mer generell räckvidd än som skett i styrelsens förslag.

Generaltullstyrelsens förslag till ändringar i lagen om straff för varusmuggning innebär att vilseledande som åstadkommes av grov oakt-samhet i samband med tullbehandling under vissa förutsättningar blir straffbart. Vidare bör enligt styrelsen underlåtenhet att i efterhand göra

anmälan om att felaktig uppgift legat till grund för tulltaxering likställas med varusmuggling.

Riksåklagarämbetet har inte något att erinra mot generaltullstyrelsens förslag utom att ämbetet ifrågasätter om det finns tillräcklig anledning att utvidga straffbarheten till varje slag av vilseledande.

Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna exportförening och Sveriges grossistförbund avstyrker för sin del generaltullstyrelsens förslag.

Departementschefen

Den under de senaste årtiondena starkt ökade utrikeshandeln och förändrade former för den kommersiella verksamheten har givetvis i hög grad påverkat tullverkets arbete. Trafikanternas önskemål om snabb tullbehandling har också accentuerats. För att möta utvecklingens krav har tullverket övergått till att mer och mer basera tulltaxeringen enbart på de uppgifter som finns i fakturor och andra liknande handlingar i stället för att undersöka varje särskild vara. Betydande rationaliseringar i tullens arbete har härigenom möjliggjorts. Importörerna har å sin sida fått godset snabbare tillgängligt och kostnaderna för godshantering har självfallet också blivit lägre.

När generaltullstyrelsen år 1964 efter samarbete med statskontoret lade fram sitt förslag om obligatoriskt deklarationssystem för tulltaxeringen skedde detta i syfte att skapa förutsättningar för ytterligare förenklingar i förfarandet och en fortsatt minskning av tullbehandlingstiden. Samtidigt ville man uppnå en större säkerhet och likformighet i tulltaxeringsarbetet. Vid remissbehandlingen visade det sig emellertid att förslaget inte kunde vinna anslutning hos en stor del av de i ärendet hörda instanserna. Med hänsyn till vissa bl. a. från kommerskollegium och av näringslivet framförda synpunkter har generaltullstyrelsen nu framlagt ett förslag till frivilligt deklarationssystem. Tullagstiftningskommittén i vilken ingår sakkunniga från importörernas organisationer har inte haft något att erinra mot att det föreslagna systemet prövas.

Även enligt min mening har förslaget om ett frivilligt deklarationsförfarande betydande fördelar. Det är uppenbart att möjligheten att grunda tulltaxeringen på kvalificerade uppgifter av importörerna kan bli av stort värde för generaltullstyrelsen i dess rationaliseringsarbete. Förfarandet synes även bli till gagn för många importföretag. Upprättandet av deklarationerna torde inte heller bli särskilt betungande för företag med en mera omfattande importverksamhet. Ett flertal av dessa företag har otvivelaktigt såväl organisatoriska som personella resurser att tillämpa ett deklarationsförfarande. Om förfarandet, såsom avses, görs frivilligt blir det företagen själva som har att individuellt bedöma för- och nackdelarna med en sådan ordning och möjligheterna att inordna det i sina egna arbetsru-

tioner. Jag vill även framhålla att det för det pågående lagstiftningsarbetet på området blir av stort värde att deklarationsförfarandet kan prövas i praktiken.

Jag anser därför att ett frivilligt deklarationsförfarande bör prövas. De närmare bestämmelserna härom bör Kungl. Maj:t meddela i tullstadgan bland övriga regler för tulltaxeringen. Vissa lättnader synes då också kunna beredas de företag som begagnar sig av deklarationssystemet i fråga om tidpunkten för erläggandet av tull m. m.

För deklarationssystemets genomförande synes det emellertid såsom generaltullstyrelsen föreslår vara erforderligt att vidta vissa ändringar i tulltaxeförordningens bestämmelser för att anpassa tullverkets kontrollbefogenheter till deklarationssystemet. Samtidigt bör generaltullstyrelsens förslag om överflyttning i vissa fall av betalningsansvaret från varuhavaren till importören genomföras. Jag vill erinra om att importören enligt förslaget kan göras ansvarig endast om tullverket kan visa att en eventuell feldebitering beror på de uppgifter importören lämnat tullverket. Den tvekan som vissa remissinstanser visat inför förslaget torde därför sakna grund.

Jag förordar att de ändringar sker i tulltaxeförordningen och förordningen angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket, som föranleds av vad jag nu sagt.

Generaltullstyrelsen har också föreslagit vissa ändringar i lagen om straff för varusmuggling. De har inte direkt samband med frågan om ett frivilligt deklarationsförfarande. De föreslagna ändringarna torde därför få prövas i annat sammanhang.

Tullfrihetsfrågan

Gällande bestämmelser

Enligt 13 § tulltaxeförordningen kan Kungl. Maj:t, där så prövas lämpligt, förordna att tull inte skall utgå för varuslag som inte alls eller endast i ringa omfattning är föremål för tillverkning inom landet. Förordnandet skall avse högst två år i sänder.

Möjlighet att medge sådan tullfrihet tillskapades år 1960 i och med den nya tulltaxeförordningen och grundar sig på ett förslag av 1952 års tulltaxekommitté. I prop. 1960:98 med förslag till tulltaxeförordning uttalades i fråga om detta tullfrihetsinstitut bl. a., att tillämpningen av en sådan bestämmelse kunde visa sig vara förenad med praktiska svårigheter och att detta och andra skäl talade för en restriktiv tillämpning. Enbart den omständigheten att ett varuslag inte tillverkades inom landet ansågs inte utgöra något avgörande argument för att medge tullfrihet. Innebörden av bestämmelsen fick sålunda närmast anses vara att i de fall, då Kungl. Maj:t vid en prövning av en tullfråga finner tillräckliga skäl för tullbefrielse före-

ligga, Kungl. Maj:t äger genomföra denna åtgärd utan att frågan föreläggs riksdagen.

I sitt av riksdagen godkända betänkande över propositionen (BevU 1960: 48, rskr 228) förklarade bevillningsutskottet att det inte hade något att invända mot vad som anförts i propositionen.

Frågan om tillämpningen av 13 § avhandlades i riksdagen år 1961 i anledning av en interpellation. Finansministern erinrade då om de av riksdagen godtagna riktlinjerna för en restriktiv tillämpning av bestämmelsen. Vidare framhölls att ställningstagandet till frågan om tullfrihet varit olika för skilda branscher och att hänsyn bl. a. hade tagits till den ekonomiska situation som förelegat för olika industrigrenar.

Tillämpningen av tullfrihetsinstitutet har i princip skett i överensstämmelse med tulltaxekommitténs förslag. Medgivanden har sålunda lämnats i generell form för varor av vissa slag och inte för visst varuparti. Framställningar om tullfrihet har av praktiska skäl ansetts böra tas upp till avgörande endast ett par gånger om året. Över framställningarna har yttranden inhämtats från generaltullstyrelsen och kommerskollegium som i sin tur hört berörda industriorganisationer. En förteckning över de varuslag för vilka tullfrihet medgetts har fogats som bilaga till en kungörelse den 30 juni 1960 (nr 520; ändrad senast 1966: 70) med förordnande om tullfrihet jämlikt 13 § tulltaxeförordningen.

Vid utgången av varje tvåårsperiod har behovet av tullfrihet prövats på nytt för de i förteckningen upptagna varorna. Nu gällande medgivanden gäller t. o. m. den 30 juni 1966.

Sedan bestämmelsen tillkom har t. o. m. år 1965 ca 250 framställningar om tullfrihet prövats av Kungl. Maj:t. I ett åttiotal fall har tullfrihet medgetts. Under de första åren bestämmelsen gällde medgavs tullfrihet i huvudsak för vissa råvaror på kemikalieområdet samt för textilmaskiner. Tullfriheten har på senare tid utsträckts även till andra maskinområden såsom livsmedelsmaskiner, maskiner för läderindustrin och vissa verktygsmaskiner.

Förslaget och remissyttrandena

Sveriges mekanförbund yrkar i sin framställning att tullfrihetsinstitutet skall användas mindre restriktivt än f. n. och att därvid bl. a. möjlighet till tullfrihetsmedgivanden in casu skapas.

Förbundet påpekar att svårigheten att åstadkomma tulltekniskt tillfredsställande definitioner för de varuslag som avsetts för tullfri import i många fall föranlett avslag. Tullfrihetsinstitutet har härigenom enligt förbundets uppfattning ej kommit att bli så värdefullt för företagen som man en gång ansåg sig ha skäl att förvänta. Tullfrihet i enskilda fall föreslås därför böra kunna beviljas för en särskild leverans som är aktuell för det sökan-

de företaget och knyts såväl till företaget som till produkten. Vederbörlig hänsyn vid bedömningen skulle dock liksom hittills tas till förekomsten av tillverkning inom landet av motsvarande varor. Tullfrihet borde också kunna medges om de importerade varorna uppvisar väsentlig och väl dokumenterad överlägsenhet över motsvarande svenska varor. I fråga om varuslag av beställningskaraktär anser förbundet att ett företag som anholder om tullfrihet skall visa att tillfälle getts den inhemska industrin att lämna anbud. Tullfrihet borde kunna medges om industrin inom landet inte kan leverera motsvarande utrustning eller kan leverera först efter en tidsperiod som är väsentligt längre än den som den utländska tillverkaren kräver. Förbundet framhåller slutligen att motsvarande tullfrihetsbestämmelser i andra länder, bl. a. i Storbritannien, tillåter in casubehandling och att detta visat sig fungera på ett smidigt sätt.

Generaltullstyrelsen ställer sig i sitt yttrande tveksam till ett genomförande av mekanförbundets förslag.

Styrelsen understryker att formuleringen av 13 § tulltaxeförordningen inte ger möjlighet till tullfrihetsmedgivande i enskilda fall. Om sådant medgivande skall komma i fråga krävs ändring av författningsrummet. Styrelsen erinrar om att man vid avvägningen av tullsatserna i den svenska tulltaxan strävat efter en jämn tullstruktur. Härigenom ville man reducera tullsystemets snedvridande inverkan på produktionen och nå bästa möjliga användning av de produktiva resurserna. I överensstämmelse härmed anses särskilda skäl böra föreligga för att tullfrihet skall beredas en viss bransch. Ett medgivande härom bör ges en så generell utformning som möjligt. Tullfrihetsmedgivanden in casu bör därför i allmänhet inte komma i fråga och styrelsen avstyrker därför principiellt en författningsändring som syftar till att göra sådana medgivanden möjliga.

Enligt styrelsens mening bör emellertid tillämpningen av 13 § tulltaxeförordningen göras till föremål för en allmän översyn. Man bör därvid eftersträva en mer restriktiv tillämpning. Det stöd som kan finnas motiverat för vissa industribranscher skulle kunna lämnas genom att branschens maskinutrustning får en mer generell tullfrihet eller befrias helt eller delvis från allmän varuskatt.

Om en sådan revidering av tillämpningen av 13 § inte kommer till stånd kan enligt styrelsen de administrativa svårigheterna med nuvarande anordning bli så stora, att inrättande av möjligheter för tullfrihet i enskilda fall bör övervägas trots de principiella skälen häremot.

Kommerskollegium motsätter sig inte att bestämmelserna i 13 § tulltaxeförordningen kompletteras så att möjlighet att in casu medge tullbefrielse och i förekommande fall återbetalning av erlagd tull skapas. Kollegiet framhåller i sitt yttrande att en möjlighet till tullfrihetsmedgivande i enskilda fall sannolikt skulle medföra en betydande ökning av antalet ansökningar. Härigenom skulle även utredningsarbetet i samband med behandlingen av ansökningarna öka och risk för minskad över-

skådlighet uppstå. Större risk för olikformighet i tullbeläggningen skulle föreligga, då medgivanden om tullfrihet inte på samma sätt som nu skulle ges publicitet genom kungörelse. Det med nuvarande system förbundna kravet på en från tullsynpunkt tillfredsställande varudefinition begränsar emellertid enligt vad kollegiet anför möjligheterna till av andra skäl önskvärd tullfrihet. En möjlighet till medgivanden in casu som komplettering till det nu tillämpade systemet skulle därvid kunna utgöra en lösning och i princip kunna bidra till en mer följdriktig tillämpning av tullfrihetsinstitutet. Genom en sådan ordning anser kollegiet att även vissa andra olägenheter med nuvarande ordning skulle kunna överbryggas, bl. a. i de fall då tidsfristen med hänsyn till förestående leverans inte tillåter beslutets intagande i författning.

Vid ett arrangemang som medger tullfrihet i enskilda fall torde med hänsyn till den ökade mängden ansökningar tillståndsgivningen böra ankomma på ett ämbetsverk och inte på Kungl. Maj:t. Därvid bör hänsyn tas endast till förekomsten av svensk tillverkning och inte till andra faktorer som nu beaktas vid bedömningen. Däremot bör enligt kollegiets mening grundförutsättningarna för tullfrihetsinstitutets tillämpning ej ändras. Den av mekanförbundet föreslagna bedömningen med hänsyn till leveranstidens längd anses därför inte böra komma i fråga. Kollegiet framhåller även att in casu medgivanden inte utan särskilda skäl bör lämnas utanför området maskiner och apparater.

Kollegiet har till sitt yttrande fogat yttranden från Sveriges industriförbund, Sveriges kemiska industrikontor, Textilrådet samt handelskammarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Gävle. Ett införande av möjlighet till tullfrihetsmedgivanden in casu tillstyrks av näringsorganisationerna liksom även av Sveriges grossistförbund som avgett särskilt yttrande i ärendet.

Departementschefen

Då den nuvarande tulltaxan utarbetades fann man det inte möjligt eller ens lämpligt att i denna införa tullfrihet för alla varuslag som inte tillverkades inom landet. Sålunda var det praktiskt taget omöjligt att få en total överblick över de varuområden där svensk tillverkning inte förekom. Vidare skulle en sådan tullfrihet strida mot uppställda önskemål om tulltaxans allmänna utformning och skapa stora svårigheter av tullteknisk natur. Härtill kom att särskilda problem kunde uppstå genom de successiva förändringarna i den svenska industrins tillverkningsprogram. För att likväl skapa en från allmänt ekonomiska synpunkter önskvärd möjlighet till tullfrihet bemyndigades Kungl. Maj:t att i särskilda fall medge tullbefrielse för sådana varuslag som inte tillverkas inom landet.

I enlighet med de riktlinjer som riksdagen fastställde har bemyndigandet

begagnats med försiktighet och enbart den omständigheten att ett varuslag ej tillverkas inom landet har inte varit avgörande. Tullfrihet har vidare kommit i fråga endast för naturligt avgränsade varuslag av större ekonomisk betydelse.

Någon allmän omprövning av grundprinciperna för medgivande av tullfrihet finner jag inte nu motiverad. I vissa fall har emellertid, som också mekanförbundet och kommerskollegium framhållit, de nuvarande normerna försvårat den från olika synpunkter lämpligaste tillämpningen av tullfrihetsinstitutet. Det har sålunda förekommit att framställningar om tullfrihet måst avvisas, därför att det inte varit möjligt att tulltekniskt klart avgränsa det åsyftade varuslaget, även om i övrigt uppställda villkor för tullfrihet varit tillgodosedda. I andra fall har import redan ägt rum innan tullfrihetsfrågan hunnit slutbehandlas och det berörda företaget har därför gått miste om tullfriheten. För att komma till rätta med sådana olägenheter är en jämkning av de nuvarande bestämmelserna erforderlig. Jag förordar därför att 13 § tulltaxeförordningen ändras så att nu anförda synpunkter blir tillgodosedda. Detta synes kunna ske genom att bemyndigandet att medge tullfrihet utvidgas till att omfatta, icke blott såsom f. n. hela varuslag utan även viss vara. I övrigt bör de allmänna riktlinjer som gäller för tillämpningen av dispensregeln vara oförändrade.

Tull på reparerade maskiner

Förslaget och remissyttrandena

I 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen föreskrivs, att svensk eller i Sverige förtullad vara, som i utlandet undergått reparation, får återinföras mot tull, motsvarande 10 % av det belopp som betingats för reparationen. Härvid krävs att identitet föreligger mellan den utförda och den införda varan.

Aktiebolaget Scania-Vabis hemställer att tull som för reparerad vara (s. k. reparationstull) skall utgå även för renoverade bilmotorer som inkommer från utlandet i utbyte mot förslitna motorer av motsvarande mängd. Företaget som i stor utsträckning låter renovera bilmotorer i Tyskland framhåller, att ett uppgivande av kravet på absolut identitet mellan utförda och införda motorer skulle möjliggöra betydande kostnadsbesparingar såväl i Sverige som vid den tyska fabriken.

I yttranden som avgetts över framställningen har varken *generallullstyrelsen* eller *kommerskollegium* ansett sig böra motsätta sig att bestämmelserna om reparationstull efter särskilt medgivande skall kunna tillämpas även utan krav på att identitet visas föreligga mellan utförd och införd vara. En förutsättning härför anses dock vara att tillfredsställande möjlighet föreligger till kontroll av att lämnade medgivanden inte missbrukas. För att en sådan ordning skall kunna införas anses en ändring av

6 § 2 mom. tulltaxeförordningen nödvändig. Riksskattenämnden ifrågasätter om en ändring av 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen kan aktualisera ändring även av de bestämmelser som avser beräkning av allmän varuskatt i samband med import vad gäller transaktioner av här avsedd art.

Departementschefen

Tullnedsättning enligt bestämmelserna om reparationstull i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen kan f. n. medges då importören kan visa att den vara han vill införa till landet är densamma som den som tidigare utförts av honom för att repareras utomlands. Någon anledning att i normala fall frångå denna ordning synes inte föreligga. Emellertid förekommer det i vissa fall att företag i större skala låter reparationer och renoveringar utföras av märkesfabriker i utlandet. Främst torde detta vara fallet i bilbranschen, men även inom andra branscher kan liknande arrangemang förekomma. Kravet på styrkt identitet mellan utförd och införd vara medför i dessa fall uppenbarligen omotiverade kostnader för företagen. I likhet med remissinstanserna är jag av den uppfattningen, att det här bör kunna vara fullt tillräckligt att tullverket kan fastställa att mängden införda varor överensstämmer med vad som tidigare utförts för reparation och att fråga är om samma slag av vara. Jag förordar sålunda att den nu gällande bestämmelsen ändras så att en förenklad ordning blir tillåten. Ändringen bör ha den utformningen att det får ankomma på generaltullstyrelsen att medge rätt att åtnjuta reparationstull utan att bevis om full identitet mellan införd och utförd vara företes. Sådant medgivande bör i regel lämnas endast företag som i större omfattning låter reparationer och renoveringar av maskiner och maskinutrustning ske vid märkesfabriker utomlands. Givetvi måste det tillses att fullt tillfredsställande kontrollmöjligheter står till buds.

En författningsändring med den utformning som här förordats torde inte aktualisera någon ändring av bestämmelserna angående allmän varuskatt.

Departementschefens hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t i proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om ändring i tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391),*
- 2) *förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 24 maj 1928 (nr 124) angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan-Erik Torsell